

Prof. Grzegorz Klaman
Akademia Sztuk Pięknych
w Gdańsku

**RECENZJA dotycząca rozprawy doktorskiej, dorobku artystycznego mgr
Piotra Biesa sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dyscyplinie
artystycznej sztuki piękne wszczętym przez Radę Wydziału Malarstwa
Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie**

Piotr Bies ukończył studia w ASP w Krakowie 1981 – 86 na Wydziale Rzeźby w
pracowni prof. Antoniego Hajdeckiego, dodatkowo w Pracowni Tkaniny Artystycznej,
prof. Ryszarda Kwietnia.

Od 2003 pracuje jako nauczyciel rzeźby i kompozycji przestrzennej w ZSP im. A.
Kenara w Zakopanem

Udział w wystawach zbiorowych w kraju:

- 1986 – „Ziemia i ludzie” – BWA Zakopane
- 1987 – BWA Zakopane, BWA Nowy Sącz
- 1988 – XXIV Rzeźba Roku – BWA Kraków
 - IV Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Unikatowej – Muzeum Hist. Miasta Łodzi, BWA Poznań
 - Wystawa Młodej Plastyki „Arsenal” – Warszawa
- 1989 – XXV Rzeźba Roku – BWA Kraków
 - II Triennale Rzeźby Portretowej – BWA Sopot
- 1990 – XII Poplenerowa Wystawa Tkaniny Artystycznej - BWA Gorzów Wielkopolski
 - XXVI Rzeźba Roku – BWA Kraków
- 1991 – XIII Salon Marcowy „Sztuka Prowincjonalna” - BWA Zakopane
 - XIII Poplenerowa Wystawa Tkaniny Artystycznej – BWA Gorzów Wielkopolski
 - „Erotyk 91” – BWA Gorzów Wielkopolski
 - „Splot” wystawa tkaniny - BWA Kraków
- 1992 – XIV Salon Marcowy „Tkanina Liryczna” – BWA Zakopane
 - I Ogólnopolskie Biennale Rzeźby – BWA Kraków
 - Pier Arts Centres – Stromness, Orkady, Szkocja
- 1993 – Sport w sztuce – BWA Zakopane
- 1994 – BWA Zakopane
 - „Trzy Wymiary” – Galeria ZPAP „Pryzmat” – Kraków
 - „Textil Kunst” – Bergkamen, Niemcy
- 1995 – wystawa środowiskowa – Galeria ZPAP „Pryzmat” Kraków

- Pałac Sztuki – Kraków
- Współczesność tkaniny krakowskiej – Sukiennice, Kraków
- 1997 – „Stan aktualny” - Salon jesienny – Pałac Sztuki, Kraków
- 1998 – „Rondo” Azymut 2000 – Fort Sztuki, Kraków
- 1999 – Salon Malarstwa i Rzeźby – Pałac Sztuki, Kraków
- 2000 – Współczesna Polska Sztuka Książki – Galeria ZPAP Warszawa
 - „Egeria 2000” – BWA Ostrów Wielkopolski
 - Galeria Miejska – Płock
 - Muzeum Piastów Śląskich - Brzeg
- 2001 – „X lat Galerii Jatki” – Nowy Targ
 - BWA Olkusz
 - BWA Krynica Górská
 - BWA Toruń
- 2002 – Wystawa malarstwa i rzeźby – MDK Zduńska Wola
 - „125 lat PLSP im. A. Kenara” – Galeria Strug, Zakopane
 - Wystawa rzeźby – Galeria ZPAP Warszawa
 - XIII Biennale Rzeźby – Arsenál, Poznań
- 2003 – „Współczesna Polska Sztuka Książki” – Galeria Domu Artysty Plastyka, Warszawa
 - Biblioteka Narodowa, Warszawa
 - Muzeum Powstańców Śląskich, Brzeg
 - Galeria El, Elbląg
 - Galeria Miejska, Łódź
 - Galeria Miejska - Płock
- 2004 – Wystawa grupy Aaltana – Centrum Sztuki Współczesnej Solvay, Kraków
 - I Festiwal Tkaniny - Kraków
 - Papierowe obiekty – Galeria ZPAP Sukiennice, Kraków
 - W kręgu Hasiora – Miejska Galeria Sztuki, Zakopane
 - Wystawa książki artystycznej:
 - Galeria Książki – Wałbrzych
 - Dom Środowisk Twórczych – Kielce
 - Muzeum papiernictwa – Duszniki
 - Galeria BWA – Sandomierz
 - Miejska Galeria Sztuki - Łódź
- 2005 – Wystawa nauczycieli ZSP im. A. Kenara – Kamienica Hipolitów, Kraków
- 2006 – „Anioły” – Teatr Witkacego, Zakopane
 - „Aaltana i przyjaciele” – Galeria ZPAP Pryzmat, Kraków
 - VIII Międzynarodowy Festiwal Sztuki Książki „Czas”
 - Miejska Galeria Sztuki, Łódź
 - Biblioteka Narodowa – Warszawa
 - Galeria BWA – Krosno
 - Galeria Design – Wrocław
 - Miejska Biblioteka Publiczna - Lublin
- 2007 – Wystawa prac artystów zakopiańskich - Galeria ZSP im. T. Kantora, Dąbrowa Górnicza
 - obiekty, relikwiarze – Zamek, Nowy Wiśnicz
 - Międzynarodowy Festiwal Książki Artystycznej
 - Książnica Pomorska, Szczecin
 - Galeria BWA – Kielce
 - Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji – Chełmek
 - Muzeum Drukarstwa Warszawskiego – Warszawa

- Galeria EL – Elbląg
- Biblioteka Miejska - Elbląg
- 2008 - Płocka Galeria Sztuki
 - Miejska Galeria Sztuki – Częstochowa
- 2009 – „Księgi, książki, pamiątki” – Galeria Stawki, Warszawa
 - VII Triennale Sztuki Sacrum „Dom, Droga, Istnienie” – Miejska Galeria Sztuki Częstochowa
 - Muzeum Papiernictwa – Duszniki Zdrój
 - Muzeum Okręgowe – Bydgoszcz
 - Biblioteka Śląska – Katowice
 - Galeria Epicentrum – Jastrzębie Zdrój
 - Biblioteka Publiczna - Konin
- 2010 – „Końca świata nie będzie” – Galeria Politechniki Krakowskiej „Gil”, Kraków
 - 25 lat Teatru Witkacego – Miejska Galeria Sztuki, Zakopane
 - Aaltana Nova – Galeria Strug, Zakopane
 - Zamek Suski - Sucha Beskidzka
 - Galeria Trejt – Mszana Dolna
- 2013 – Zamek Suski – Sucha Beskidzka
- 2015 – Galeria Strug, Zakopane
 - Biblioteka Wojewódzka, Kraków

Happeningi, performance, mikro ekspozycje:

- 1979 - Mój piesek – Zakopane
- 2003 – Ruchoma Galeria Jednego Człowieka – Gdańsk
- 2007 – il vitello d’oro – Rzym
 - Das Wichtig Objekt – MUMOK - Wiedeń
- 2011 – Sehr Wichtiges Objekt – MUMOK – Wiedeń
 - Frau und Mann – MUMOK – Wiedeń
- 2013 – Objekt der Anbetung – MUMOK – Wiedeń
 - La galleria cellular – Wenecja, Florencja
 - Mobile Art Gallery, malarstwo - Florencja
- 2014 – Obiekt “Futurum” – Wolfgang Stubner Skulpture Park, Wilkendorf, Niemcy
 - Libertas inaestibilis res est”, płonące rzeźby – Europejski Stadion Kultury, Rzeszów

Wystawy indywidualne:

- 1987– Pastele - KMPiK – Nowy Sącz
- 1991 – „Ojczyzna” – Crawford Arts Centre, St Andrews – Szkocja
- 1992 – Pittencrieff House – Dunfermline – Szkocja
 - Muzeum dla wszystkich – Galeria Pryzmat , Kraków
 - Galeria Jatki, Nowy Targ
 - Muzeum im. Wł. Orkana, Rabka
- 1993 – Instalacje – Galeria „Arts 92”, Sucha Beskidzka
 - Galeria TMZW, Wadowice
- 1995 – „Panopticum” – BWA, Zakopane
 - Muzeum im. Wł. Orkana, Rabka

- Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa
- 1996 – „Wehikuł czasu” – Galeria Międzynarodowego Centrum Kultury, Kraków
- 1997 – „Машины на времето” – Instytut Polski, Sofia
- 1998 – Instalacje, relikwiarze – Galeria Rzeźby, Warszawa
- Galeria Dziennika Polskiego, Kraków
- 2001 – „finis mundi” – Galeria Pryzmat, Kraków
- Galeria Jatki, Nowy Targ
- 2003 – „Jętka jednodniówka” – foyer teatru Elsynchron, Dąbrowa Górnicza
- Teatr Witkacego, Zakopane
- 2004 – relikwiarze – Mała Galeria, Nowy Sącz
- 2005 – „Limbus puerorum” – Teatr Witkacego, Zakopane
- 2007 – „Sanctuarium” – Galeria na zamku, Nowy Wiśnicz
- „Opera selecta” – Folwark Sztuki, Mszana Dolna
- „Urbs” – Galeria El, Elbląg
- 2008 – relikwiarze, instalacje – Galeria C, Ciechanów
- rzeźba, rysunek – Muzeum etnograficzne, Limanowa
- 2009 – „Idole” – Galeria Pryzmat, Kraków
- „Socha a obiekt” – Dom Polski, Bardejov, Słowacja
- „Sacrum” – MBWA, Zakopane
- „Autoportret” – BWA, Sandomierz
- 2010 – „Homunculus”, rzeźba, rysunek – Galeria Politechniki „Stara Kociołnia”, Kraków
- 2011 – „Sacrum” – rysunek, artpub „Literatka”, Zakopane
- 2012 – instalacje, rysunek, meble absurdałne – BWA Krosno
- Dwór Karwacjanów i Gładyszów, Gorlice
- 2013 – „Tent Gallery”, akwarele – Sønderberg, Dania
- 2015 – „Relikwiarze” – Galeria Fotografii, Rzeszów

Plenery rzeźbiarskie:

- 1989 – Art Stilon – Lubniewice, Międzynarodowy Plener Tkacki
- 1990 – Art. Stilon – Lubniewice, Międzynarodowy Plener Tkacki
- 2002 – Międzynarodowe Sympozjum Socharstva (drewno, kamień) – Vysoke Tatry, Słowacja
- 2005 – Plener Rzeźbiarski (śnieg) – Sucha Beskidzka
- 2006 – International Symposium de Sculpture „Camille Clodel” (drewno) – La Bresse, Francja
- Międzynarodowy Plener rzeźbiarski „Winter Territory” (śnieg) – Elbląg, Polska
- 2007 – International Symposium de Sculpture „Cri’d Art” (kamień), Amneville, Francja
- International Symposium of Wood Sculpture – Balbido – Rango, Włochy
- Plener Rzeźbiarski (kamień) – Sucha Beskidzka
- 2008 – International Sculpture Symposium „Talking Poles”(kamień) – Tokoroa, Nowa Zelandia
- International Sculpture Symposium (drewno) – Sauze d’Oulx, Włochy
- International Sculpture Symp. Natuurkunst Drenthe (ziemia) – Schoonoord, Holandia
- 2009 – Projekt Artura Żmijewskiego „Pamiętka z Celulozy” (żelazo) – Świecie, Polska
- Plener Rzeźbiarski (kamień) – Ciechanów
- 2010 – International Sculpture Symposium (kamień) – Horice, Czechy
- International Sculpture Symposium „Sei per Sei” (drewno), Basegla di Pine, Włochy

2011 – International Sculpture Symposium “Lucie d ombre del legno” – C. Tessino, Włochy

- International Sculpture Symposium (kamień) – Moritzburg, Niemcy
- Plener Rzeźby i malarstwa (ceramika) “Kadyny, wioska sztuki” – Kadyny, Polska

2012 – International Sculpture Symposium (kamień) – Borkel en Schaft, Holandia

- International Sculpture Symposium (żelazo) – Odemira, Portugalia
- Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski “Baśnie dzieci gór” (kamień) – Rabka, Polska

2013 – Wood Sculpture 2. International Symposium – Sønderborg, Dania

2014 – 9. Internationales Bildhauer Plenair (drewno) – Wilkendorf, Niemcy

- “Europejski Stadion Kultury”, Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski (drewno) – Rzeszów

2015 – Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski – Contempo 7 – (kamień) Warna, Bułgarii

- XXIV éme Symposium international de sculpture sur pierre “Folie” – Francja

Udział w zbiorowych wystawach za granicą:

2001 – Wystawa książki artystycznej:

- Biblioteka Miejska – Umea, Szwecja
- Instytut Polski – Sztokholm, Szwecja
- Biblioteka Miejska – Mikkeli, Finlandia
- Biblioteka Miejska – Tampere, Finlandia
- Biblioteka Miejska – Jyväskylä, Finlandia
- Międzynarodowe Targi Książki – Turku, Finlandia

2005 – Kunstindustri Museum – Kopenhaga, Dania

- Instytut Polski – Budapeszt, Węgry

2008 – Biblioteka Centralna – Brema, Niemcy

2009 – Międzynarodowe Targi Książki - Seul, Korea Poł.

- Narodowe Muzeum Druku - Dublin, Irlandia

2014 – Wolfgang Stübner Studio – Wolzburg, Niemcy

2015 – Nicola Studio - Menet, Francja

Idea mikro wystaw:

W trakcie studiów rozpoczął realizację idei mikro wystaw. Polegający na eksponowaniu jednej lub niewielkiej ilości prac przez nieokreślony czas, nieraz bardzo krótki, w różnych miejscach publicznych: na ogłoszeniowych słupach, płotach, ścianach domów, w toaletach, sklepach itp. Niewielkiej pracy towarzyszy podpis i opis. Przykładem takiej działalności są choćby akcje w wiedeńskim MUMOKu.

Nagrody:

1987 - I nagroda za tkaninę na konkursie „Ziemia i ludzie” – BWA Zakopane i Nowy Sącz

2000 – II nagroda X Salonu Plastyki „Egeria 2000” – Ostrów Wielkopolski

- nagroda główna jury „Współczesnej Polskiej Sztuki Książki” – Warszawa

2005 – II nagroda Programu II Polskiego Radia i miesięcznika Zwierciadło za sztukę radiową

pt: „Sztuka! Sztuka!”

2006 – I nagroda za rzeźbę podczas Międzynarodowego Pleneru „Winter Territory” – Elbląg

2009 – nagroda prezesów MEKRO za rzeźbę wykonaną w ramach projektu A. Żmijewskiego

„Pamiętka z Celulozy”

Realizacje teatralne:

2005 – Słuchowisko radiowe „Sztuka! Sztuka!” – Polskie radio pr.II

2010 - 2013 – „Krzyżowcy”

„Koniec świata”

„Zimne nóżki czyli trup w galarecie”

„Ulice Jeruzalem”

„Kanibale”

Sztuki wystawiane w Zakopanem – Art. pub Literatka, Grand Hotel Starmy, Liceum Plastyczne, Zamek w Suchej Beskidzkiej

2014 – „Scenariusz” – premiera, Teatr Przedmieście – Rzeszów

W roku 2012 zorganizował Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski w Rabce-Zdroju „Baśnie dzieci gór” z udziałem artystów z Włoch, Czech i Polski

Poezja:

W roku 2015 Wydawnictwo Miniatura z Krakowa opublikowało tomik poezji „Spóźniony skowyt” zawierający zbiór wierszy od czasów studenckich po rok 2014. Od 2006 r. regularnie publikuje w Tygodniku Podhalańskim felietony w których porusza między innymi tematykę sztuki. Od roku 2013 prowadzi w Rabce galerię „Pogotowie Sztuki”

Twórczość Piotra Biesa oscyluje od wielu lat wobec podstawowych ontologicznych i egzystencjalnych pytań: o istnienie zasadności kształtu naszego życia jego sensu i nadrzędnych moralnych zasad nim kierujących. Jak sam wielokrotnie to podkreślał czuje się spadkobiercą kultury judeochrześcijańskiej ze wszystkimi możliwymi konsekwencjami wynikającymi z tego faktu. Jego postawa wątpliwego obserwatora, który poszukuje nieustannie odpowiedzi w formach otaczającej go rzeczywistości prowadzi go niejako wbrew jego woli w stronę krytycznej postawy. Wczesne serie „Relikwiarzy” nasycone nostalgiczną komemoratywną formą odnoszącą się do prywatnych zbiorów, archiwalnych kolekcji, quasi rodzinnych pamiątek wprowadzają nas w beczas, muzeum wyobrażonych wydarzeń. Strzępki fotografii i obiektów pozamykane z pietyzmem w drewnianych pudełkach i skrzynkach tworzą między innymi serie „Zwierzęta wojny” 1993-1994 czy „Łóżeczka” 1994-1995. Zastosowane

przez artystę środki przypominające rozległy antykwariat będący komentarzem i zapisem minionej rzeczywistości, jakby tam w przeszłości kryła się jakaś niezauważona prawda, jakiś jej pominięty istotny aspekt. Relikwiarze, kapliczki, księgi i sanktuaria to repetytorium chrześcijańskich form staje się w ciągu lat indywidualnym osobistym sposobem notacji. Uwodzący „archaizujący” kształt tych prac może stawiać pytanie czy nie nazbyt narracja dominuje nad samą formą pozwalając jej tkwić w tradycyjnym kanonie? Artysta zbiera, kolekcjonuje, porządkuje niczym badacz przeszłej kultury, której częścią się czuje. W jakim kierunku zatem zmierza taka praktyka? Jakie ułożenie to powoduje? podobny rodzaj działania badacz awangardy Hal Foster postrzega wtedy gdy:

„(...)artysta- etnograf może współpracować z ułożoną społecznością tylko po to, by ktoś inny posłużył się jego pracą do własnych celów. Często artystów i społeczności łączy tożsamościowa redukcja, pozorna autentyczność tych pierwszych ma rzekomo gwarantować autentyczność tych drugich, zaś proces przebiega w sposób, który grozi zamianą sztuki (...) w politykę tożsamości.”[1]

Z prac Piotra Biesa wynika silne ułożenie w społecznej tkance wspólnoty, nawet wtedy gdy wskazuje on na jej permanentne wyczerpywanie się, wypłukiwanie znaczeń, co może skutkować przemożną potrzebą jej ponownego konstruowania. To miał na myśli Foster widząc zagrożenie w silnych tendencjach polityki odnowy samoidentyfikacji.

Już we wczesnej pracy „Ecclesia catedralis” z 2003 roku przedstawiającej model katedry z centralną kopułą i czterema nawami autor odwołuje się do pustej agory. Zewnętrzna powierzchnia pracy pokryta czarną smołą kontrastuje z białym wnętrzem wypełnionym światłem gdzie znajdujemy stół i cztery krzesła nic poza tym, miejsce wspólnoty jest puste. Ten schemat się wielokrotnie będzie w jego sztuce powtarzał. W zmultiplikowanej wersji w pracy „Urbs” (2006r). W 30 drewnianych pudłach o wymiarach 30x30x30cm każde pokrytych smołą wewnątrz których umieścił małe białe mebelki: stolik i dwa krzesła. Co charakterystyczne do wewnątrz można zajrzeć tylko przez otwór w górnej stronie pudła. Panoptykalna konstrukcja tych prac nasuwa skojarzenie ze swoistym Matrixem. Miejsca niby niewinne przy stole mogą być miejscami poddanymi permanentnej obserwacji jak cele więzienne gdzie mamy być stale na widoku, bo to co jest widoczne jest kontrolowane. Zacytuję tu samego artystę, który wyraźnie wskazuje na określoną interpretację tych elementów:

„modele małych mebli używam w wielu moich pracach (D.O.M.), Kapliczki przydrożne i jeszcze wiele innych (...) Krzesło i stół to ważne symbole. Spotykamy się siedząc na krzesłach, jemy przy stole, rozmawiamy, podpisujemy ważne dokumenty, pracujemy. Moje meble są zawsze puste. Zabrakło przy nich człowieka, tego kto je zbudował. To kres ludzkości. Ja nie widzę dla nas ratunku.(...)”[2]

Ta pesymistyczna wizja końca ludzkiego gatunku przedstawiana w bardzo tradycyjnej oprawie jest jak cytaty ze sztuki Becketta gdzie pozostały wyłącznie podstawowe rekwizyty we wszechogarniającej pustce. Nie we wszystkich pracach jednak mamy tak radykalne odarcie z wizualności i jej rozpoznawalnych atrybutów. W cyklu prac pod nazwą „Meble absurdałne, ołtarze bałwochwalcze” powstałych w latach 2012 – 2015 autor przerysowuje dość konwulsyjnie polską religijność uważając iż większości z nas jest powierzchowna i płytka uzależniona od przedmiotu kultu, uwodzącego obiektu, symbolu, lub figury do której, czy w obecności której możemy manifestować swoją wiarę chociażby poprzez ekspresję aktu modlitwy. Artysta rozpisuje dramat rozdarcia na rekwizyty mogące nam pomóc zbliżyć się do „transcendentnego” nawet jeśli jest to banalny pistolet do popełnienia samobójstwa jako aktu ofiary w wierze. Obsesyjnie Bies buduje swoiste przenośne ołtarze, które nazywa również „meblami absurdałnymi” przed którymi, można by oddawać cześć temu, czemu się chce, od wszelakich bogów po ludzkie wyobrażenia. Motywacje artysty dobrze przedstawia praca „Idol” z 2009 roku zwłaszcza wersja ze złotym cielcem z głową Jana Pawła drugiego, Do ołtarza gdzie stoi figura dochodzi się po czerwonym dywaniku na końcu którego stoi klęcznik z ukrytą szpilą do popełnienia samobójstwa, w domyśle ma być ono formą złożenia z siebie ofiary. Praca powstała w okresie panowania swoistej histerii związanej z postacią polskiego Papieża, gdzie sam wizerunek zasłania misję i przesłanie „Idola”. Podkreślił bym tu ważny aspekt prac Biesa dotyczący rozpadu reprezentacji i znaczenia współczesnego przedstawienia, (rzeźby, obrazu) o którym Hans Belting pisze : *„Kryzys reprezentacji polega w istocie na zwątpieniu w odniesienie, którego odmawiamy dzisiaj obrazom. Obrazy zawodzą tylko tam, gdzie nie znajdujemy już dla nich analogii w tym, co je poprzedza i do czego mogłyby się odnosić w świecie.”[3]*

Artysta niejako wizualizuje poprzez formę dzieła sztuki określony aspekt rzeczywistości wiedząc lub przeczuwając jej wyczerpanie w sferze ikono sfery sacrum. Nie przypadkiem tak ważnym elementem pracy doktorskiej jest spektakl

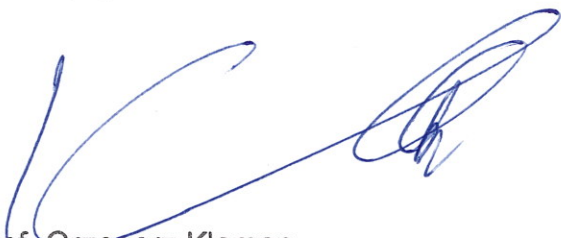
Artura Żmijewskiego „Msza” z 2011 roku przedstawiany w Teatrze Dramatycznym w Warszawie. Pełni on w pracy doktorskiej Biesa funkcję katalizatora, to on a nie rzeczywistość wpłynął na kształt tej pracy. Na ile poszukiwania Żmijewskiego są również w pewnym aspekcie poszukiwaniami Biesa? Kluczowe tu wydaje się przywołanie postulatów Manifestu Sztuk Stosowanych Społecznie (muszę go przywołać niejako z pamięci ponieważ właściwie jest on niedostępny). Założenia Żmijewskiego aby sztuka posiadała skutek społeczny gdyż jest formą wiedzy wydaje się kuszący ale też równocześnie niejasny i problematyczny. Ufundowane na rozczarowaniu „światem sztuki” (rynkiem sztuki) założenie spycha sztukę w drugą skrajność jej maksymalistycznego upolitycznienia. Nawoływanie do redukcji autonomizacji sztuki i przekierowanie jej w obszary wiedzy i polityki jest jak najbardziej słuszne lecz wymaga wyważenia i odpowiedzialności zwłaszcza wtedy gdy artyści zaczynają się bawić w inżynierię społeczną. Nie mogę się tu nie zgodzić z zastrzeżeniem Janka Sowy:

„Tymczasem wiedza, którą postuluje Żmijewski nie ma charakteru intuicyjnego przybliżenia ani hermeneutycznej interpretacji, ale czegoś pewnego i niepowątpiewalnego, w stylu pozytywistycznie ujmowanej wiedzy naukowej. Bo tylko ją można wykorzystać do realizacji jakiegokolwiek algorytmu, o którym mówi Żmijewski. W przeciwieństwie do heurystyki wymaga on bowiem jasno zdefiniowanych danych oraz sztywnych procedur. Taka wiedza implikuje kryteria sprawdzalności i replikacji. Powinna też spełniać trzy funkcje wiedzy naukowej: deskrypcji, eksplikacji i predykcji. Nic takiego sztuka nie wygenerowała i nie wygeneruje.”[4]

Wiemy za Foucaultem że „władza produkuje wiedzę”, [5] jeśli sztuka ją w jakimś stopniu również produkuje to fragmentarycznie, niespójnie i kontrowersyjnie. Susan Sontag określiła działanie sztuki jako : *“zdolność wprowadzania nas w stan niepokoju”*, [6] aby choć na mgnienie zbliżyć nas do Realnego. „Konfesjonały” wprost rozciągają i kontynuują sytuację wywołaną przez Żmijewskiego; odsakralizowanej sfery sacrum, która na powrót poprzez spektakl i działanie performatywne ma nam przywrócić miejsce w społeczności nie tyle wierzących ile współodczuwających wolnych podmiotów. Groza świata może być znoszona poprzez gest wątpliwego artysty zwłaszcza wtedy gdy nie wspiera go siła wiary lub ideologii. Czyż nie po to się nią zajmujemy? „Spowiadanie” Żmijewskiego w filmie, który jest częścią pracy doktorskiej to zaklinanie szamana i rewolucjonisty poprzez samą jego cielesną

substancjalną obecność. Ten dosyć karkołomny zabieg wtłoczenia artysty w katolicką maszynę do kontaktu z transcendencją jest próbą odwrócenia ról. Ten, który głosi manifesty tu milczy, ale jakie to milczenie ma dla nas znaczenie? Nieadekwatność formy „Konfesjonałów” do ich religijnej proveniencji mają nas odbiorców – lub może lepiej - interaktorów zmotywować do bardziej radykalnej postawy wobec religijnych kanonów i procedur. Czy głos artysty ma społeczny skutek? Jeśli tak to jaki? Przywrócić komunikację z resztą społeczeństwa a zwłaszcza tą, która tkwi w mentalnych konserwatywnych kajdanach, zakleszczona i uśpiona? Jeśli mogę tu postawić na jakąś możliwą tezę to taką, która prowokuje do wyjścia poza obiekt sztuki w obszar performatywnego uczestnictwa, zarówno w obszarze religii jak i zaangażowania w sprawy obywatelskiej partycypacji. Nie postuluję tu zerwania ze sztuka jako taką, raczej widzę i wskazuję na możliwość poszerzenia jej pola oddziaływania. Tak można zrozumieć przywołany tu przez Biesa kontekst sztuki krytycznej nie tylko w wydaniu praktyki i manifestu Sztuk Stosowanych Społecznie, ale jako permanentnej postawy krytycznej proponującej nam adekwatne do rzeczywistości narzędzia jej zrozumienia i przedstawienia. W takiej perspektywie widzę odczytanie pracy doktorskiej Piotra Biesa.

Podsumowując różnorodny dorobek artystyczny stwierdzam iż kandydat zaprezentował oryginalne dokonanie artystyczne, wykazała ogólną wiedzę teoretyczną w dziedzinie sztuki plastyczne dyscyplinie sztuki piękne a ponadto posiada umiejętności do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Zatem praca doktorska spełnia warunki określone w art.13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym. Mając na względzie oryginalną i wnoszącą wkład w sztuce pracę doktorską – proszę potraktować mój głos jako popierający wniosek Rady Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie o nadanie stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne dla Piotra Biesa.

Prof. Grzegorz Kłaman

Gdańsk 12.12 2016

Przypisy

- [1] Hal Foster, „Powrót Realnego” Awangarda u schyłku XX wieku. s. 228
- [2] fragment z prywatnej korespondencji z artystą
- [3] Hans Belting, „Antropologia obrazu, Szkice do nauki o obrazie”, przekład Mariusz Bryl, Universitas, Kraków 2007 s.23
- [4] Janek Sowa, Stosowane sztuki społeczne: od symulakrum do aktywizmu (i z powrotem?) Obieg 23.02.2007. aktualizacja 12.11.2008 19:41 <http://archiwum-obieg.u-jazdowski.pl/teksty/1861>
- [5] Michel Foucault „Nadzorować i karać. Narodziny więzienia” tłum. Tadeusz Komendant. Wydawnictwo Aletheia – Spacja Warszawa 1993
- [6] Susan Sontag, "Against Interpretation and Other Essays", Farrar, Strauss and Giroux, New York 1961, s. 52.

Bibliografia:

- Guy Debord, „Społeczeństwo spektaklu”, oraz „Rozważania o społeczeństwie spektaklu”, tłum. Mateusz Kwaterko, PIW Warszawa 2006
- „Blasphemy, Art That Offends”, S.Brent Plate, Black Dog Publishing, London 2006
- Anna Wiczorkiewicz Muzeum ludzkich ciał, Anatomia spojrzenia, słowo/obraz terytoria Gdańsk 2000
- Przekleństwo fantazji, Slavoj Žižek, Wydawnictwo UW Wrocław 2001
- Technologie widzenia, czyli media w poszukiwaniu autora: Wim Wenders, Andrzej Gwóźdź, Universitas, Kraków 2000
- Estetyczne przestrzenie współczesności, Praca zbiorowa pod red. Anny Zeidler - Janiszewskiej, Instytut Kultury, Warszawa 1996
- Sztuka w kulturze płynności, Alicja Kępińska, Wydawnictwo Galerii Arsenał, Poznań 2003
- Giorgio Agamben „Profanacje” PIW, Warszawa 2006
- Michel Foucault „Kim jest autor” tłum. Michał P Markowski, w: „Powiedziane, napisane. Szaleństwo i literatura”, Tadeusz Komendant, Warszawa 1999
- Artur Żmijewski - Drżące ciała - rozmowy z artystami - Krytyka Polityczna Bytom - Kraków 2006
- Mircea Eliade - Sacrum, mit, historia - PIW, Warszawa 1993
- Alicja Kępińska - Energie sztuki - Wyd. Powsz. Warszawa 1987
- Estetyczne przestrzenie współczesności, Pod redakcją Anny Zeidler-Janiszewskiej, Instytut Kultury, Warszawa, 1996
- Zygmunt Bauman – „Etyka ponowoczesna” - PWN, Warszawa 1996
- Georges Bataille, „Erotyzm”, słowo / obraz terytoria, Gdańsk 1999
- Pierre Bourdieu, „Dystynkcja. Społeczna krytyka władzy sądzenia”, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2005.
- Michel Foucault „Nadzorować i karać. Narodziny więzienia” tłum. Tadeusz Komendant. Wydawnictwo Aletheia – Spacja Warszawa 1993